

3. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» № 537-V в 09.01.2007 // Відомості Верховної Ради України. – 2007. № 12. – С. 102.

4. *Крамаренко Т. А.* Класифікація й характеристика програмних засобів інформаційних технологій в освіті / Т. А. Крамаренко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Луганськ : Альма-матер, 2008. – №18(157). – С. 53-75.

5. *Федорук П. І.* Адаптивні тести: загальні положення. [Електронний ресурс] /. Режим доступу: <http://www.immsp.kiev.ua/>

Микола Крикля

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИШАХ УКРАЇНИ: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ

За останні роки розвиток інформаційних технологій зробив актуальною проблему модернізації системи освіти. Суть такої модернізації найбільше відбилася в концепції дистанційного навчання, яка, завдяки такому глобальному явищу як Інтернет, охоплює широкі верстви суспільства та стає найважливішим фактором його розвитку. Особливо-го значення така модернізація системи освіти набуває в Україні.

Дистанційне навчання – сукупність технологій, що забезпечують доступ студентам до основного обсягу навчального матеріалу; інтерактивна взаємодія студентів і викладачів в процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з освоєння нового матеріалу, а також у процесі навчання.

Перші спроби дистанційного навчання здійснювались у формі письмового спілкування, тобто завдання та їх розв'язки переправлялись поштою. На сучасному етапі дистанційне навчання здійснюється за допомогою *інтернету*, доступу до мережевих баз даних тощо.

Згідно з деякими дослідженнями, в Україні близько 30% навчальних закладів заявили про те, що вже мають або планують організувати навчальний процес в режимі дистанційного навчання. Однак найчастіше за цим стоїть звичайна заочна форма навчання. Чим же відрізняється дистанційне навчання від інших видів отримання знань і професії? Насамперед, дистанційне навчання – це відкрита система освіти, що передбачає активне спілкування між викладачем і студентом за допомогою сучасних технологій та мультимедій. Така форма навчання дає свободу вибору місця, часу та темпу навчання.

Система дистанційного навчання має ряд переваг і значно розширює коло потенційних студентів. Одержати освіту дистанційно має можливість молодь, яка не може поєднувати навчання з роботою або проживає у віддаленій від обласних центрів місцевості; військовослужбовці; домогосподарки; керівники; бізнесмени або студенти, що бажать паралельно одержати друг освіту. Дистанційна форма навчання підходить майже всім, тому що дає можливість гармонійно поєднувати навчання та повсякденне життя.

Варто відзначити, що дистанційне навчання – це доступна можливість одержати освіту за кордоном з мінімальними фінансовими витратами при великому виборі спеціальностей, оскільки більшість ВНЗ Європи та США ввели таку зручну для студентів форму освіти набагато раніше, ніж Україна.

Сучасна освіта вимагає безупинно розширювати своє сприйняття комплексності світу та формування інформаційного суспільства. Для того, щоб знання отримали конкретний зв'язок з діями, необхідно постійно «навчати себе», поповнюючи й розширюючи свою освіту. Саме цю мету й ставить перед собою дистанційне навчання.

Розвиток дистанційного навчання в Україні відбувається з урахуванням уже існуючих досягнень в цій галузі. У динаміці цього процесу можна умовно виділити кілька етапів. Перші кроки до розвитку дистанційного навчання в Україні були зроблені ще наприкінці 90-х років. У лютому 1998 р. Верховна Рада приймає *Закон України «Про національну програму інформатизації»*, в якому формулюються задачі з інформатизації освіти

ти та визначаються напрямки їх реалізації. З моменту прийняття цього Закону у системі освіти України відбувається ряд позитивних змін у галузі інформатизації та освоєння Internet.

Підґрунтям цього стали регулярні всеукраїнські конференції «Інтернет – технології в інформаційному просторі держави». В 1998 році науковці країни організують та проводять національну конференцію в Одесі, на якій відбулося підписання меморандуму про співробітництво між 27 ВНЗ України. Спільною постановою Президії Національної Академії наук України і Колегії Міністерства освіти України в 1997 році було створено Асоціацію користувачів телекомунікаційною мережею закладів освіти і науки України з координуючим «Центром Європейської інтеграції» у місті Києві, який в подальшому отримав офіційну назву Українська науково-освітня телекомунікаційна мережа «УРАН».

В 2000 році Міністерство освіти та науки України затвердило «Концепцію розвитку дистанційної освіти в Україні», яка передбачає створення в країні системи освіти, що забезпечує розширення кола споживачів освітніх послуг, реалізацію системи безперервної освіти «протягом всього життя» та індивідуалізацію навчання при масовості освіти.

Крім того, створення Українського центру дистанційного навчання на основі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» дало можливість проводити в Україні курси навчання для викладачів ВНЗ, розроблювачів дистанційних курсів і укладати договори з ВНЗ про співробітництво з метою координації створення системи дистанційної освіти в Україні.

Таким чином, розвиток дистанційного навчання в Україні пройшло два фундаментальні етапи становлення. Згідно «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні» від 20 грудня 2000 року в перший етап розвитку вітчизняного дистанційного навчання протягом 2001 року відбулося:

- створення організаційної структури системи дистанційного навчання;
- розробка правових основ і стандартів дистанційного навчання;
- створення матеріально-технічної бази регіональних і локальних центрів дистанційного навчання;
- створення первинного фонду дистанційних курсів і забезпечення їх експериментального впровадження;
- розробка засад фінансування системи дистанційного навчання;
- реалізація пілотних проектів впровадження дистанційного навчання.

На другому етапі розвитку дистанційного навчання в Україні протягом 2002-2003 рр. проходило:

- повномасштабне розгортання і впровадження дистанційної освіти як форми навчання, рівноцінної з очною, заочною та екстернатом;
- впровадження системи багатоканального фінансування юридичних і фізичних осіб системи дистанційного навчання;
- розробка і впровадження системи пільг щодо використання комп'ютерних мереж і телекомунікаційної інфраструктури для складових системи дистанційного навчання (юридичних і фізичних осіб);
- впровадження системи ліцензування, атестації та акредитації закладів дистанційного навчання;
- інтеграція системи дистанційного навчання України у світову систему.

Організаційна структура системи дистанційної освіти України на даному етапі включає:

- Раду з питань моніторингу розвитку дистанційної освіти при Кабінеті Міністрів України;
- координаційну Раду Міністерства освіти і науки України з питань дистанційного навчання;
- Український центр дистанційного навчання;
- регіональні центри дистанційного навчання у містах Харків, Львів, Одеса, Донецьк, Дніпропетровськ, Хмельницький;
- локальні центри дистанційного навчання;
- базові центри дистанційного навчання за напрямками фахової підготовки;

- науково методичні комісії за напрямками діяльності системи дистанційного навчання.

Не зважаючи на досягнення система дистанційного навчання потребує покращень:

- розробка й упровадження ефективної методики використання освітнього інформаційного середовища у ВНЗ.

- створення єдиного інформаційного простору ВНЗ з повною комп'ютеризацією всіх адміністративно-господарчих служб, бібліотек, навчальних підрозділів, підключення до всеукраїнських і міжнародних мереж;

- розробка інтегрованих автоматизованих систем управління структурними підрозділами ВНЗ з можливістю планування, документування і контролю навчально-виховного процесу, надання довідкової інформації з усіх аспектів навчально-виховної й адміністративної діяльності;

- розробка спеціалізованих й універсальних навчально-методичних комплексів на базі інформаційних технологій, що забезпечують для студентів можливість самонавчання і самоконтролю;

Дистанційне навчання виникло як наслідок процесу інформатизації суспільства та освіти, як найбільш перспективна, гуманістична, інтегральна форма освіти, орієнтована на індивідуалізацію навчання.

Список використаної літератури

1. Алексюк А. А. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. Варш М. Й., Ортинський В. Л. Основи психологи і педагогіки: Навчальний посібник. – К.: «Центр учбової літератури», 2007.
3. Вишневецький О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навчальний посібник. – Дрогобич: Коло, 2003.
4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003.
5. Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006 – 2010 роки // Постанова Кабінету Міністрів України від 07.12.2005 р. №1153. Зайченко і. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – Чернівці, 2003.
6. Ягунов В. В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2002.

Юлія Кумбер

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ ОСВІТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВТІЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Сучасні проблеми, з якими стикається цивілізація, призводить до розуміння того, що всі вони зосереджені в самій людині, його внутрішньому світі. У зв'язку з цим ставка робиться на освіту, як головний механізм, здатний вивести суспільство з кризи, узгодити цінності і цілі окремої людини і суспільства. Дистанційне навчання – це навчання, яке дає можливість навчати без фізичної присутності вчителя, тому він може проводити лекцію на декілька аудиторій одночасно. Також це специфічна дидактична система, що надає будь-якому користувачу різноманітні освітні, послуги на відстані, без його присутності.

У ході наукового пошуку з'ясовано, що паралельно із законодавчою базою розвивається науково-методична база дистанційного навчання. Спеціальному вивченню підлягають такі аспекти: педагогічні підходи до комп'ютеризації навчального процесу (Б. Гершунський, Є. Машбиц, І. Підласий); концептуальні педагогічні положення про дистанційне навчання (О. Андреев, В. Кухаренко); дидактичні властивості комп'ютерних засобів (Є. Полат); дидактичні функції спілкування у дистанційному навчанні (О. Рибалко); методи творчого навчання за допомогою телекомунікаційних засобів (Г. Андріанова, Е. Хуторський). Дослідження цих матеріалів свідчить про те, що виникає необхідність за-